

Vážení občané, soudruzi a soudružky.

Dostáváte do ruky první, ukázkové číslo Zpravodaje, který bude vydávat Místní národní výbor ve Smiřicích.

Národní výbor přistupuje tak k plnění svého závazku, který byl vytýčen k 25. výročí osvobození Československa Sovětskou armádou.

Co je sledováno vydáváním Zpravodaje, jak často bude vycházet, jaká bude cena, to jsou otázky, které jsme slyšeli od Vás, a které Vám chceme zodpovědět.

Zpravodaj bude vydáván asi v rozmezí 8 týdnů, to znamená 6 výtisků ročně (s výjimkou roku 1970). Nebude kalendářně vázán na termíny. Jeho cílem je informovat naši mládež, nové občany o historii Smiřic, všechny naše občany o plánech a perspektivách národního výboru a tím i celého našeho města, seznámit občany s hospodařením národního výboru, čerpáním přidělených prostředků, činností Místního výboru Národní fronty a jednotlivých zájmových organizací.

Podle počtu zájemců bude Zpravodaj vydáván, Jeho cena je stanovena na 1,50 Kčs za výtisk, což znamená, že předplatitel zaplatí 6,— Kčs na kalendářní rok 1970. Expedice Zpravodaje bude prováděna Poštovním úřadem ve Smiřicích.

Pro Zpravodaj byla v tiskárnách zajištěna vkusná obálka s pohledem na zámeckou kapli, o které a o dalších pamětihodnostech se dočtete ve Zpravodaji.

Historie města bude trvalou částí Zpravodaje, vždy v dalším čísle bude pokračování.

Zpravodaj Vás bude též informovat o důležitých plánovaných akcích.

Redakční kolektiv očekává, že tato akce vydávání Zpravodaje se setká s pochopením občanů. Upozorněte své známé na tuto možnost seznámit se s tím, co budeme otiskovat.

Přihlášky k odběru předejte osobně nebo písemně MNV dokonce června 1970.

Redakční kolektiv Zpravodaje  
MNV Smiřice

V této části Zpravodaje budeme své čtenáře pravidelně informovat o historii našeho města. Pokud máte zájem, přihlaste se ke spolupráci, rádi Vás uvítáme v komisi, která tuto část zpracovává.

---

## Několik kapitol z kroniky města Smiřic

Město Smiřice vzniklo jako většina obcí a měst v našich zemích v období raného feudalismu. Založeno bylo jako sídlo panské s dřevěnou tvrzí, postavené mezi labskými rameny asi v 2. polovině 13. století.

Pravděpodobný původ názvu (jako o většiny poddanských vsí, městeček a měst): zakladatelem vladyka Smír, potomci Smírovi = Smiřici, odtud název Smiřice. V zachovalých archívních písemných památkách objevuje se jméno Smiřice po prvé v r. 1380. První historickou držitelkou Smiřic byla Eliška ze Smiřic, vdova po Mutinovi z Dobrušky, patronu fary skalické (tj. čibuzské). Po Elišce, jež kromě Smiřic byla rovněž majitelkou Čibuze a Skalice, získal věnné právo na její panství Markvart z Vartenberka a ze Žleb a po něm Žofka z Dobrušky (se svým manželem Petrem z Kosti). Od nich získal panství smiřické jeden z oblíbenců krále Václava IV. Beneš z Choustníka, nejvyšší písař. Ten počátkem 15. století (asi r. 1406) prodal Smiřice a Čibuz

### Václavu Smiřickému ze Smiřic,

praotci v pozdějších dobách slavného rodu pánů Smiřických. Je pochován v Holohlavech.

Neblaze proslul Václavův syn a nástupce Jan Smiřický (1417–1453), pán rodu dobrého, poctivého (tj. rytířského), ale charakteru nepevného. Věnoval se záležitostem veřejným, žil v Praze, na Roudnici aj. (na Smiřice od mládí svého nepřišel). Za válek husitských držel s Pražany, účastnil se dokonce r. 1421 i výpravy Jana Žižky (přes Boleslav a Mělník) na Litoměřice. Téhož roku se stal hejtmanem na Mělnicku, r. 1423 zvolen byl i za jednoho ze 12 zemských správců, r. 1425 usiloval o smír mezi Pražany a Táboři (klonil se však vždy na stranu mírnějších, nakloněné králi Zikmundovi).

R. 1427 spolu s Divišem Bořkem z Miletína dopustil se Jan Smiřický zrady (vyjednával s německým agentem) a když upadl do zajetí, byl v Praze uvězněn. Z vězení se mu však podařilo uprchnout. Roku 1434 byl pak mezi posly v Řezně, kde po nešťastné bitvě u Lipan bylo jednáno o přijetí Zikmunda za krále českého. Zprvu kališník, od kalicha odpadl a přimkl se plně na stranu Zikmundovu. R. 1445 připojil svou pečeť na list k papeži, aby kandidát podobojích Jan Rokycana za arcibiskupa pražského nebyl potvrzen. Byl i odpůrcem Jiřího Poděbradského a sjednával pikle proti němu. Když vyšel najevo i jeho zrádný dopis nezletilému králi Ladislavovi, byl Jan Smiřický 7. září 1453 na Starém Městě Pražském před pranýřem popraven.

Ještě za svého života přikoupil Jan Holohlavy, kde byl i otec s bratrem pochováni, a postoupil panství smiřické svým bratrancům Janovi a Hynkovi Smiřickým. Oba bratři zůstali bezdětní a Smiřice se dostaly pak do roku jiných rodů. Hynek zemřel roku 1476 a dědičkou jeho panství se stala Kateřina z Miletína.

Nikdo z rodu pánů Smiřických se sice do místa, které nese jejich jméno, již nikdy jako majitel panství nevrátil, ale v Čechách pánům Smiřickým patřily veliké statky v různých částech naší země a jako bohatým feudálům zůstal jim rovněž i velký vliv a význam v politických dějinách naší vlasti.

Použité prameny: J. Zeman: Z pamětí Smiřic n. L.  
A. Sedláček: Hradý a zámky  
Kronika města Smiřic

Vypsal a upravil Petr Zahálka

## Školní rok 1969–1970

byl rokem mimořádně intenzivní práce, zvláště po stránce výchovné. Práce školy byla výrazně ovlivněna významnými celosvětovými a celostátními výročími, totiž 100. výročím narození Vladimíra Iljiče Lenina a 25. výročím osvobození Československa Sovětskou armádou.

Vzhledem k těmto dvěma výročím byla práce školy kromě každoročního celkového plánu práce obohacena a řízena bohatým závazkem žáků a učitelů uzavřeným na jejich počest. Závazek byl rozčleněn na činnost při vlastním vyučování nebo je podporující, na materiální práce a na ostatní činnost.

K prohloubení vlastní činnosti při vyučování bylo rozvinuto dopisování dětí školy s dětmi ze spřátelených socialistických států a navázalo je 68 dětí s dětmi ze SSSR, 12 dětí s dětmi z Polska a 32 dětí s dětmi z ostatních států. – Soutěže Puškinův památník se ve třídách zúčastnilo 119 žáků, ve školním kole 38 žáků, jedna žákyně se v okresním kole umístila jako 3. z 18 soutěžících. – V branné soutěži Směr Tábor, zvané také Na Žižkově válečném voze soutěžilo 6 tříčlenných družstev, která se dobře umístila i v okresním kole a jedno bylo 7. z 22 soutěžních družstev v krajském kole. – Branné pionýrské soutěže Signál 21 se zúčastnilo 52 dětí. – Sledování postupu Sovětské armády a 1. čsl. armádního sboru při osvobozování Československa po 4 měsíce se věnovaly děti 3. až 9. tříd na kreslených mapách ve třídách, další podrobná mapa byla na chodbě. – Pionýrská skupina zorganizovala zájezd do Prahy s námětem po stopách Pražského povstání spojený s prohlídkou Leninova musea. – V únoru až květnu byly instalovány výstavy grafických filatelistických listů s náměty Československo-sovětského přátelství, Lenin v československé filatelii a Kulturní události a osobnosti bloku socialistických států. – Soutěže tvořivosti mládeže se ve školních kolech zúčastnili téměř všichni žáci, ve školním kole přes 300 žáků, jeden žák zvítězil v okresním kole. – Trasy výletů některých tříd povedou místy památnými z doby okupace: Choustníkovo Hradiště, Javoříčko, Bouzov, Terežín, Lidice a dalšími.

Největšími pracemi po stránce materiálního vybavování školy bylo zřízení centrální šatny ve velké školní budově a zřízení a vybavení moderně zařízené cvičné školní kuchyně pro dívky nejvyšších tříd. – Na jižní a západní straně velké školní budovy byla vyměněna stará okna za výkvná, rekonstruováno osvětlení v některých místnostech, doplněna tělesa ústředního topení. – Dokončeny byly soupravy pro vyučování mechanice frontálně nebo laboratorně, vyrobeny reostaty jako doplněk souprav pro vyučování elektřině. – Audiovizuální pomůcky byly doplněny 3 diaflexy, episkopem, stereogramofonem, promítacím přístrojem na promítání diafilmů. – Každoročně zřizované kluziště bylo letos obohaceno jednoduchou šatnou.

## **OSLAVY 75. VÝROČÍ ZAHÁJENÍ VYUČOVÁNÍ V NOVÉ ŠKOLNÍ BUDOVĚ**

Po vydání školského zákona v r. 1869 vzrůstal počet dětí chodících do obecné školy ve Smiřicích a v devadesátých letech dosahoval již téměř pěti set.

Děti byly rozděleny do 6 tříd, pobočka byla jen při páté třídě.

Vzrůstající potřeba vzdělání tehdejšího tzv. „středního stavu“ vyústila v roce 1893 zřízením místní měšťanské školy, která během dalších tří let se stala trojtřídní školou. Průměrný počet žáků v ní činil asi 100.

Tomuto rozsahu škol naprosto nestačila stávající budova, a proto byla v roce 1894 zahájena stavba nové školní budovy (čp. 206) na prostranství „za stodolami“. Za jeden a čtvrt roku byla stavba zhruba dokončena a dne 1. září 1895 bylo v ní zahájeno vyučování – teda právě před 75 léty. V roce 1960 byla školní budova rozšířena nástavbou II. poschodí o 7 tříd a 2 kabinety.

Místní národní výbor, základní devítiletá škola a její rodičovské sdružení oslaví 75. výročí zahájení vyučování v nové školní budově a na tuto oslavu Vás srdečně zve. Toto jubileum koná se v rámci oslav 25. výročí osvobození naší země Sovětskou armádou.

### **POŘAD OSLAV:**

|                                  |             |                                                                                                      |
|----------------------------------|-------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <u>13. června 1970 – sobota:</u> | 9–16 hodin  | Výstava prací a výrobků dětí a archívního materiálu ve všech prostorách velké i malé školní budovy   |
|                                  | 9–12 hodin  | Sportovní dopoledne na hřišti před školou                                                            |
|                                  | 14–16 hodin | Dětská besídka v Městské dvoraně                                                                     |
|                                  | 19 hodin    | Slavnostní pořad a vzájemné setkání absolventů školy mezi sebou a se svými učiteli v Městské dvoraně |
| <u>14. června 1970 – neděle:</u> | 9–16 hodin  | Výstava prací a výrobků dětí a archívního materiálu ve všech prostorách velké i malé školní budovy   |

Těšíme se na Vaši návštěvu a na přátelské pobesedování v sobotu večer.

## **Co se udělalo ve Smiřicích za 25 roků**

Prý nic, říkají někteří. Osvěžme proto paměť těm dříve narozeným a povězte to těm narozeným později, kteří dřívější stav obce pamatovat nemohou.

Postavena vodní elektrárna na Labi, vybudován nový stadion (škoda, že je tak velmi málo používán),

opravena v roce 1950 velkým nákladem zámecká kaple a v minulém roce celá budova zámku,

provedena v roce 1960 nástavba školní budovy a škola získává 7 učeben a 2 kabinety,

v minulém školním roce dokončena stavba mateřské školy a jeslí,

vybudováno velmi vkusné a útulné loutkové divadlo,

v roce 1960 vybudován vodovod, postaveno sídliště a vybudována velkovýkrmna vepřů, odkanalisován celý prostor sídliště a vybudována kmenová část kanalisace, v jejíž výstavbě se nyní pokračuje,

zavezen mlýnský náhon a odstraněn nevyhovující most u Dvorany,

zavezen nehygienický potok u nádraží, vybudována kanalisace od nádraží do mlýnského náhona, odstraněny 2 mosty (u mlékárny a u Cihlových),

provedeno převedení potoka od Holohlav po Kršovce do mlýnského náhona,

vybudována vzorná komunikace na Kršovce, zaveden vodovod, provedena kanalisace a osvětlení, postaven památník prvního a druhého odboje,

provedena výdlažba hlavní ulice od Tyršova mostu k lihovaru (dříve byla tato část dlážděna tzv. „kočičáky“ a byla v takové stavu, že zlí jazykové tvrdili, že se jednou v jejich děrách ztratil celý školní výlet),

provedena výdlažba ulice od Mlýnského náhona po nádraží,

vybudována ulice a upravena její vozovka od nádraží směrem k cukrovaru,

upraveno celé prostranství před nádražím a ulice k hostinci „U nádraží“,

vybudovány stovky metrů nových chodníků (u nádraží, před Dřevotvarem, od mlékárny k náhonu, u Vítových a Opletalových, před školní budovou, u zámecké kaple, podél parku, ke šrotovně),

přes Smržovský potok postaven železobetonový most,

provedena první část rekonstrukce Dvorany,

odstraněna nevzhledná zeď kol zámeckého parku,

provedena rekonstrukce elektrovodné sítě zakabelováním a přepnutím ze 120/220 V na 220/380 V,

vybudováno nové veřejné osvětlení,

instalováno automatické zařízení k obsluze veřejného osvětlení,

instalovány veřejné hodiny,

rekonstruován městský rozhlas a rozmnožen počet tlapačů,

na nástavbu školy získáno brigádnickou prací v místní cihelně a na bouračkách 140.000 cihel, část dříví použitá při stavbě získána z bouraček domů v Orlických horách,

vysázeno 1.200 ovocných stromů a více než 1.000 stromů lesních (na břehu Labe, za zámeckým parkem, na březích Smržovského potoka, potoka na Kršovce a jinde). Stromy ovocné i lesní byly vysázeny i na katastrech cizích obcí,

katastr obce v roce 1950 rozšířen o Zderaz a cukrovar (dříve obec Rodov). Tím rozšířil se katastr obce o 306 ha a měří přes 712 ha.

vhodně rekonstruována budova požární zbrojnice,

upraveny prostory kina, postaveny garáže a čekárny autobusu a uskutečněna celá řada drobných prací.

Dnes si nedovedeme představit, jak mohla naše obec až do roku 1960 žít bez vodovodu, jak mohli lidé spokojit se tím, že donášeli pitnou vodu ze vzdálenosti více než půl kilometru.

Je až neuvěřitelné, že ve Smiřicích bylo v r. 1950 (podle provedeného soupisu) v rodinných domcích pouze 12 koupelen, pouze 19 splachovacích záchodů. Záchody byly ponejvíce umístěny v odlehlých koutech dvora. Jejich používání nebylo jistě příjemné v době zimní nebo v době deště hlavně v nočních hodinách. Tento nesnesitelný stav byl odstraněn stavbou vodovodu. Těžko je dnes uvěřit tomu, že vozovka hlavní ulice na mostě u Schiefnerových byla pouze 3,20 m široká a další část vozovky až po mlýnský náhon byla tísněna nehygienickým potokem, protékajícím podél mlékárny do mlýnského náhona.

Ani si již dnes nevzpomeneme, že na nádraží se muselo chodit uličkou podél domu Litomiských. (Mezi domem Dřevotvaru a Cihlovými byl velký močál – vodoteč – a průchod byl nemožný, ježto celý prostor byl oplocen.)

Příliš velké nedostatky mělo naše malé městečko ještě před 25 roky. Lidé si je však dovedli odstranit vlastní prací, prací brigádnickou. Vždyť prvních 1.000 m výkopu pro vodovod bylo provedeno za 2 soboty a 2 neděle. První den pracovalo na této těžké práci 230 a druhý den 320 občanů bez nároku na odměnu.

Při nástavbě poschodí školy byla sejmuta střecha budovy, provedena hrubá nástavba a opět zastřešení ve 26 dnech. Na této stavbě bylo odpracováno celkem více než 40.000 brigádnických hodin. Ano - čtete dobře, více než 40.000 hodin, které odpracovali místní občané zdarma. Na stavbě vodovodu bylo odpracováno 24.000 brigádnických hodin. Ano – kdeže ty loňské sněhy jsou???

Bylo by to opravdu zajímavé čtení napsat podrobnosti o tom, jako přicházelo zlepšování životní úrovně občanů našeho města v posledních 25 letech, proč nebyla uskutečněna celá řada životně důležitých úkolů již v době před válkou, kdy byl dostatek veškerého materiálu a přebytek pracovních sil. Náš Zpravodaj se pokusí v příštích číslech s některými těmito zajímavostmi Vás seznámit.

Věřím, že i Vy sami si vyžádáte odpověď na některou z otázek, která Vám není jasná, anebo že sami svým příspěvkem do našeho Zpravodaje některou otázku vysvětlíte. Těšíme se na Váš příspěvek.

Ale abychom nezapomněli. Odpovězme si po pravdě na otázku: „Udělal se za uplynulé čtvrtstoletí něco ve Smiřicích?“ A budeme-li jen chvilinku přemýšlet bez předsudků, musíme dojít k závěru, že mnoho a převážnou část prací, které přispěly k zlepšení životní úrovně občanů, uskutečnili si sami občané svojí prací. Díky jim.

J. Zilvar

PRO ROK 1970 UPRAVENÉ ŘÍKADLO:

Březen – za kamna vlezem,  
duben – ještě tam budem,  
máj – půjdem v háj.  
Půjdeme v kožuchu, se štuclem na břuchu.

J. Zilvar

**Znáte poslance MNV, který zastupuje Váš volební obvod?**

V radě MNV zasedají:

Marel Václav – předseda  
Adamíra František – místopředseda  
Ježek Otokar – tajemník  
Počtová Anna  
Duchoň Jaroslav  
Jireš František  
Hájek Josef  
Liška Josef  
MVDr. Vančák Václav

Další poslanci MNV:

Rezková Jaroslava  
Svoboda František  
Prostředníková Ludmila  
Hanousková Marie  
Absolon Václav  
Ing. Výravský Zbyšek  
Hník Otokar  
Svatoň Josef  
Novotný Jaroslav  
Košťál Josef  
Špryňar Jaroslav

Řehák Josef  
Rejhonová Miloslava  
Hájková Dana  
Daňková Milada  
Ing. Kupka Lubomír  
Malík Rudolf  
Šteffen Lubomír  
Košek Zdeněk  
Preclík Josef  
Lochman Slavoj  
Mach František

Místní národní výbor má celkem 6 komisí a aktivy...

komisi pro plán a rozpočet  
komisi školskou a kulturní  
komisi pro obchod a služby  
komisi letopiseckou

komisi pro výstavbu  
komisi pro ochranu pořádku  
komisi zdravotní a sociální

sbor pro občanské záležitosti  
rada spotřebitelské kontroly  
aktiv péče o dítě

---

Redakční kolektiv: Mareš Václav, Ježek Ot., Liška Jos., Zilvar Jos., Novotný Jar., Skála Jos.  
a Zahálka Petr

Vydávání Zpravodaje povoleno ONV – odb. školství a kultury, Hradec Králové